

людини в сучасних умовах : матеріали Міжвузівського круглого столу, присвяченого Всесвітньому дню охорони праці (м. Полтава, 28 квіт. 2017 р.). Полтава : ПУЕТ, 2017. С. 26–28.

18. Стрельніков В. Ю. Філософія компетентнісного підходу у неперервній освіті вчителя. *Лише той Учитель, хто живе так, як навчає* : матеріали Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. з міжнар. участю, присвяченої Всесвітньому дню філософії (Полтава, 17 листоп. 2022 р.) / уклад. : Л. Литвинюк, М. Чиркова. Полтава : ПАНУ, 2023. 298 с. С. 229–234. URL: <http://pano.pl.ua/nml/elektronni-vydannia-poippp>

19. Стрельніков В. Ю. Філософія проектування випереджувальної післядипломної педагогічної освіти на засадах компетентнісного підходу. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти* : зб. наук. статей у 3-х ч. / За заг. ред. О. В. Зосименко, Г. Л. Єфремова. Суми, 2020. Ч. 1. С. 160–167. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/16837>

20. Стрельніков В. Ю. Філософія проектування і реалізації індивідуальної освітньої траєкторії педагога в умовах війни. *Постметодика*. 2024. № 2. С. 21–31. URL: <https://ed.pano.pl.ua/handle/022518134/1866>

21. Lesya Lebedyk, Viktor Strelnikov. Educational space of continuous education of teachers: a facilitating approach. *Educational space: post-non-classical perspectives* / Eds. Dimitrina Kamenova, Svitlana Arkhyrova. Varna: Varna university of management, 2023. 261 p. P. 128–157. DOI: <https://doi.org/10.54055/mbmj2917>

22. Riznyk V., Kulko V., Lebedyk L., Dudko S., Strelnikov V. Innovative methods in the design of the pedagogical process, based on constructive efficiency. *Revista Conrado*. 2024. № 20(97). P. 332–338. URL : <https://conrado.ucf.edu.cu/index.php/conrado/article/view/3664>

**Наталія КОНОНЕЦ,
Ірина БОЯРИНОВА**

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ЯК ДИДАКТИЧНА УМОВА ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА

Пошук ефективних механізмів удосконалення підготовки майбутніх освітніх менеджерів спонукає нас звернути увагу на важливість їхнього професійного розвитку вже під час навчання. Аналіз наукових праць (О. Головка, Н. Павлик, Т. Ткач та ін.) вказує на дидактичну доцільність виділення такої умови, як стимулювання навчальної активності студентів та формування управлінської культури через активізацію неформальної освіти.

У дослідженні послуговуємося визначенням В. Литвин: «неформальна освіта – це спеціально організований освітній процес, організований поза межами традиційної (формальної, нормативної) освітньої системи й призначений для задоволення пізнавальних потреб певної групи людей» (Литвин, 2021, с. 66).

Для активізації навчальної діяльності студентів та формування управлінської культури через застосування інструментів неформальної освіти майбутнім освітнім менеджерам варто організувати низку заходів. Ефективним підходом стане створення на базі кафедр університету (циклових комісій – у фахових коледжах) *педагогічних майстерень* як унікальної форми навчання або співпраці у малих групах (від двох осіб і більше). Це сприятиме професійному зростанню кожного учасника та набуттю нового досвіду через самостійну чи колективну творчість, а також дозволить майстру (керівнику майстерні) передавати свої педагогічні знання, навички й досвід. Програма роботи майстерень може включати воркшопи, практичні семінари, майстер-класи, тренінги та інші заходи. Їх зміст зазвичай охоплює різноманітні завдання, професійні кейси, проекти та виховні активності, які студенти проєктують, розробляють і реалізують разом із викладачами (Філатова, 2021).

До прикладу, на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту імені І.А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка функціонують педагогічні майстерні викладачів (рис. 1).

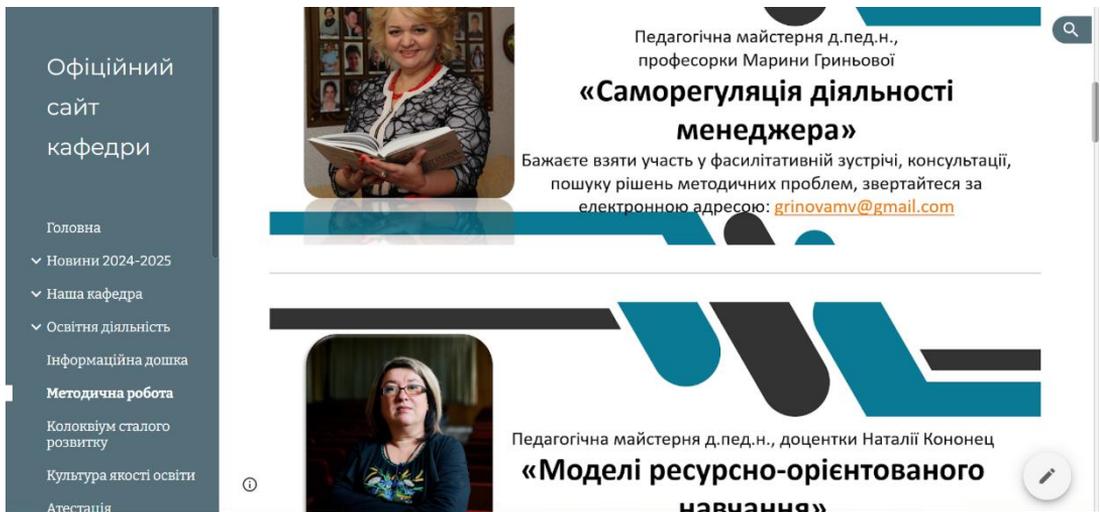

Рис. 1. Педагогічні майстерні викладачів кафедри

Приклад організаційно-змістової структури педагогічної майстерні «Моделі ресурсно-орієнтованого навчання» для активізації навчальної

діяльності студентів та формування управлінської культури через застосування інструментів неформальної освіти подано на рисунку 2.

Рис. 2. Педагогічна майстерня «Моделі ресурсно-орієнтованого навчання»

Так, формат роботи з майбутніми освітніми менеджерами «*Професійні кейси*» передбачає організовану діяльність студентів щодо вивчення проблематики управлінської культури освітнього менеджера (наукові публікації, доповіді на конференціях, практичний досвід керівників закладів освіти тощо). Результат роботи над кейсом студент презентує у власному есе, а також виносить на обговорення на студентській конференції.

Формат роботи з майбутніми освітніми менеджерами «*Майстер-класи*» передбачає проведення майстер-класів для поглибленого вивчення цифрових інструментів успішного менеджера, проектування моделей застосування сучасних інтернет-сервісів для управління освітнім процесом.

Формат роботи з майбутніми освітніми менеджерами «*Тренінги*» передбачає проведення серії тренінгів з вирішування ситуаційних завдань щодо прийняття ефективних управлінських рішень у професійній діяльності керівника закладу освіти.

Формат роботи з майбутніми освітніми менеджерами «*Воркшопи*» передбачає проведення серії воркшопів із застосування технологій ресурсно-орієнтоване навчання у неформальній освіті (ресурси

електронних бібліотек, хмарні освітні ресурси, технології майндмепінгу, кайдзен тощо).

З метою активізації неформального складника професійної підготовки майбутніх освітніх менеджерів для формування управлінської культури студентам доцільно брати участь у конференціях, Інтернет-конференціях, вебінарах, науково-практичних семінарах, олімпіадах, конкурсах тощо.

З огляду на те, що неформальна освіта включає самоосвіту та відвідування бібліотек, важливо підкреслити зміну ролі бібліотекаря, який стає педагогом-бібліотекарем — мотиватором навчальної активності студентів. Працюючи у тандемі з викладачем, такий фахівець не лише стимулює інтерес до навчання, але й визначає напрям пошуку необхідної інформації, допомагаючи студентам у цьому процесі (Kononets, Pchenko, Mokliak, 2020). На допомогу у вирішенні цього завдання приходять бібліотекарі нашого університету, які допомагають магістрантам підібрати необхідну літературу в читальних залах Бібліотеки імені М. А. Жовтобрюха та серед ресурсів електронної бібліотеки і репозитарію.

Викладачі кафедри також акумулюють важливі цифрові ресурси для неформальної освіти майбутніх менеджерів, ведучи динамічний каталог на сторінці «Неформальна/інформальна освіта» сайту кафедри.

Отже, можна зробити висновок, що механізми реалізації цієї дидактичної умови включають використання всіх можливих засобів для набуття майбутніми освітніми менеджерами нових знань і навичок у професійній сфері, розвитку мотиваційних ресурсів, вдосконалення самоосвітньої діяльності та забезпечення безперервного професійного розвитку під час навчання у магістратурі, формуючи тим самим управлінську культуру сучасного професіонала-керівника закладу освіти.

Список використаних джерел

1. Головка О. Формування демократичної культури майбутніх менеджерів освіти засобами неформальної освіти. дис. канд.пед.н. 015 – Професійна освіта. Полтава, 2023. 269 с.
2. Литвин В. А. Сучасні аспекти організації неформальної освіти майбутніх педагогів. *Вісник післядипломної освіти*. 2021. №17(46). С. 63-75
3. Павлик Н. Теорія і практика організації неформальної освіти молоді : навчальний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 162 с.
4. Ткач Т.В. Розвиток особистості засобами неформальної освіти. *Актуальні проблеми психології*. 2008. №7(15). С.287-291.
5. Філатова Л. С. Педагогічна майстерність : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти педагогічних університетів за спеціальностями 013 Початкова освіта; 016 Спеціальна освіта. Харків : ХНПУ, 2021. 90 с.

6. Kononets N. Integration of formal and informal education as a didactic condition for the professional growth of future specialists in the information activities of the enterprise. *Scientific Collection «InterConf+», 27(133): with the Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference «Concepts for the Development of Society's Scientific Potential» (November 19-20, 2022; Prague, Czech Republic) by the SPC «InterConf».* Author-publishers miscellaneous, 2022. P.108-114.

7. Kononets N., Pichenko O., Mokliak V. Future teachers resource-based learning system: experience of higher education institutions in Poltava city, Ukraine. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE.* July 2020. ISSN 1302-6488 Volume: 21 Number: 3 Article 14. P. 199–220.

**Леся ПЕТРЕНКО,
Руслан ПЕТРЕНКО**

STEM-ІНТЕГРАЦІЯ В ОСВІТУ: КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР МОДЕРНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ШКОЛОЮ ТА УНІВЕРСИТЕТОМ

Аналіз провідного міжнародного досвіду у сфері педагогічної науки та освіти підтверджує актуальність його трансформації відповідно до динамічних вимог сучасного суспільства та глобальних викликів. В умовах тотальної цифровізації та інженерно-технологічної модернізації освіти, науково-методологічною основою цієї трансформації є перехід від парадигми «особистість, яка знає» до концепції «особистості, підготовленої до життя» (що корелюється із засадами компетентнісного підходу, закріпленого Законом України «Про освіту» (2017 р.)) [1].

Основним інструментом реалізації цього підходу визначено STEM-підхід (Science, Technology, Engineering, Mathematics), який є інтегрованою освітньою концепцією, спрямованою на розвиток ключових компетентностей учнів, необхідних для успішної самореалізації у високотехнологічному суспільстві.

Розвиток STEM-освіти в Україні визначено одним із пріоритетних напрямів державної політики у сфері освіти. Це відображено у Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти), затвердженій розпорядженням Кабінету Міністрів України (2020), Законі України «Про освіту», де наголошується на формуванні наукового світогляду, розвитку інноваційного потенціалу, а також у Державних стандартах повної загальної середньої освіти, які передбачають міжгалузеву інтеграцію та посилення прикладного аспекту навчання [2].

Головною метою розвитку STEM-освіти в Україні є формування прогресивної кадрової бази для високотехнологічних галузей економіки,